

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU HETILAP

MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési ár

egy negyedévre 1 frt, fél évre 2 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

L. tized 265. szám, özv. Fried Józsefné urnó házában, hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket

és nyiltéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.

Alföldi városok.

Szentes, 1889. szept. 20.

Van valami mélyen elszomorító, sőt megdöbbentő a tényben, hogy az alföldi városok, melyek az új alkotmányos korszak megnyitja után olyan lázas gyorsasággal léptek a haladás, a fejlődés útjára és lettek, nagy pénzüldozatok árán rendezett tanácsú városokká, most viszont milyen rohamosan süllyednek, milyen következetesen fejlődnek vissza, egy a másik után, nagy-községgé.

Csongrád nyitotta meg a retrográd irányú városok sorát. Nagyon rövid ideig tartott ott a rendezett tanács dicsősége s még meg sem szokhatták a haladás útját, a melyen minden lépés az összes polgárok áldozatkészségét igényli, mikor felhagytak az erejüket, talán intelligenciájukat is meghaladó kísérlettel és polgármester helyett ismét bírót állítottak a községi adminisztrációjuk élére.

Néhány év előtt Békés-Gyula követte a példát s a napokban vesszük híret annak, hogy Makó város képviselőtestülete is elhatározta, miszerint felfoszlatja rendezett tanácsát, nem kíván a városok közt nevezetnül, visszalép a haladás útjáról és beelgészik azzal, hogy nagyközség legyen.

Makó, Csanádmege egyetlen rendezett tanácsú városa, a vármegye székhelye és intelligenciájának gócpontja; Makó, amelynek a mi városunk: Szentes fölött még az az előnye is van, hogy nagyszámú dzsentrivel díszkedhet, amelynek soraiból hivatalnokait válogathatja, eldobja magát a vezérserepet, lesüllyed a vármegye többi nagyközségeinek színvonala és a városból egyetlen lépéssel, egyetlen közgyűlési határozattal falu lesz.

Régen el vagyunk Csanádmege székhelyének e határozatára készülve. A gondolat, hogy nagyközséggé fejlődnek vissza, nem új keletű Makó polgárainál s néhány éve érlelődik már, míg végre tetté vált.

De azért maga a tény, a most már rideg való mégis megdöbbentő.

Úgy vagyunk vele, mint a nagy beteggel. Tudjuk, hogy gyógyíthatatlan nyavalyában szenved, amelynek elkerülhetlen következménye az enyészet, a halál: de mikor ez a halál bekövetkezett, szívtünk mégis elszorul, gyász borul lelkünkre és fájdalmas érzéssel állunk a halott ravatalánál.

Igy vesz rajtunk erőt egy fájdalmas érzés, valahányszor az Alföld egy-egy városának ily visszafelődését kell regisztrálnunk.

És önkénytelenül kutatjuk az okot: mi lehet, ami e szomorú jelenséget előidézi? Mi sodorja alföldi városainkat a hanyatlás útjára, mikor fiatal erővel, lelkesedéssel, örömmel tették meg a kezdeményező lépést annak idején, az előhaladás, a fejlődés felé?

Kutatva az okot, egybehalonlítva a jelenségeket, egy tényt világol elénk az eddig hanyatló városok mindenikénél: az a szomorú tény, hogy az első impulzus a visszafelődésre mindenütt az adminisztrációsális hatalommal való elégedetlenség adta meg e városok polgárságának.

Mindenütt, Csongrádon úgy mint Gyulán és Makón a meglévő állapotokkal való elégedetlenség magvát az ügyek élén álló hatalom hintette szét. Szabadulni óhajtottak a hatalom vezetőitől minden áron, még a hanyatlás, a nagyközséggé való visszafelődés árán is s ez az elégtelenség, mely először csak apró csatározásokban nyilvánult, a helyett hogy az adminisztráció élén állók által elenyésztek, önféjű makaesszággal, mesterségesen is szítva lön mindaddig, míg végre ez elégtelenség hullámai összecsaptak fölöttük és lesodorták őket a hatalom poleárol, elsőörve a várost is, hogy annak romjain falut építsenek.

TÁRSA.

Masszer.

Dán beszély.

(Folytatás.)

(4)

Éles észszel fogta fel a saját egyénisége korlátoltágát és érezte, hogy a vagyon, a gazdagság bizonyos tekintetben fájdalmas lesz rá nézve. Újból és most sokkal határozottabban, mint az előtte való estén tökélté hát el, hogy senki se bírjon biztos tudomással az örökségről; hogy nem akarja a gazdagság külső mázát keresni, hanem annak valódi értékét; s aztán egy pillanatra, de csak egyetlen pillanatra, ez a gazdagság egészen közönyös lön előtte.

A következő nap kora reggelén elútatott a helingéri pyárba és ott Carö-nél tudakozódott, hogy nem értesültek-e valamiről. Úgy látszott lehető nagy kerülővel akar a végellátározáshoz jutni. Carö-enél azt felelték, hogy tudakozódtak náluk, minthogy azonban Nándor és a felesége nem voltak otthon — egy hajó vezetését bízták rá, — ennélfogva semmit sem tudnak közleblről, csak annyit, hogy dél-Amerikában valami örökség jutott rá.

Lévi mélyen felbőlegzett. A dolog tehát itt egészen komoly alakot kezdett ölteni. Azt mondta:

— Csak azért kívánom, mert érdekel, hogy Carö gazdaggá lesz s mert ugyanezen alkalommal rétam is jut valami kevéske.

— Hát nem egyenlően örököl Nán dorrat? kérdezték tőle.

— Igen, egy részt kellene kapnom. De nagy gazemberek azok, odaát Delame rikában: csak 20,000 tallért kapok. De hát ez is jó és én nagyon megvagyok vele elégedve!

Carö-ék gyanútlanul igaznak hitték szavát, így aztán Lévi nyugodt volt, hogy ez oldalról nincs mitől tartania s hogy úgy fogják tovább adni az örökségistóriát, ahogy ő kívánta.

De nem volt képes megakadályozni, hogy a hfr gyorsan el ne terjedjen Kopenhágában s hogy nemcsak a valót kürtölték, hanem még ezt is rendkívül mesésen túlhajtották. Mint okos ember, elhatározta: nem küzdeni az ár ellen mindaddig, amíg első heves rohama tart.

— Igen, mondá, egy milliót örökölök. Megveszi tőlem 900,000 tallérré?

Ha valaki kérdezte: nem e kétszáz ezer tallér az örökség, Lévi így felelt:

— Talán pünyt üz belőlem? Nem szám nekem többet 200,000 tallérnál? Mondom, hogy háromszáz ezer taller, meg istálló és kocsiszín, meg szabad lakás. Remélem, megátogat, ha egyszer kocsiszínem birtokába jutok.

Nagyon fifikus volt, de szemes emberekkel is volt dolga, kik nem vesztették el a helyes szímatot, akárholgy igyekezett is őket a nyomról letérteni. Közbe jött aztán sok egyéb dolog, ami mégis kételyt támasztott az emberekben.

Nagyon soká tartott, míg a pénz va-

lóban megjött, olyan sokáig, hogy végre már megmosolyogták az ezüst- és aranybányákat, miket Lévi Simon Périban és Mexikóban örökölt.

S mikor végre megjött is a pénz, nem jött egyszerre, hanem több terminusban úgy hogy még a jól értesültek is ellentmondtak a nagy összegnek. S akkor Kopenhágában meg nem volt meg az éleslátású becslőbizottság, mely lehetetlenné tette a biztosítást, hogy vagyonát és gazdagságát csendbe megorizze, anélkül, hogy adót fizessen, vagy vagyonát a zöldkönyvbé bevezettesse.

Igy aztán teljesül a Lévi kívánsága. De mikor aztán a vagyon, legalább nagy részben a birtokában volt, egyszerre következtelen lön önmagához. Menyit kelle szenvednie mások irigysége körörmé és mind-ama ellentmondó hangulatok által, miket az örökké változó hírek polgártársaiuk kelteket.

Egészen kivetkőztették eddigi állásából, kiszorult ama néposztályból, amelyhez addig, ha nem is barátság, de pártási viszony is egyenlő vagyoni helyzetüknél fogva, szorosán tartozott. Egy pillanatra nagyon gazdagnak tartották magukhoz; a másik pillanában azt mondták, csak kérkedett a gazdagság színpompás szappanbuborékával. Aztán ismét bizonyos tekintélyre tett szert, ama társadalmi tekintélyre, mely mindég kijut a vagyonos emberek, de ehez nem járul sem barátság sem egyéb közlekedés, rangban egy magasabb osztályba lépett elő, de ez csak címzetes rang volt, a személyi

Elszomorító jelensége ez közéletünk hanyatlásának; elszomorító főleg itt az Alföldön, hol a városi rendszer úgyszólván csak az új alkotmányos korszak megnyíltá óta kezdett tudjandóképpen fejlődésnek indulni, s hol éppen azért az úgynevezett városalkotó polgári elem csak most nevelkedett ki a volt jobbságból és a szabad parasztságból.

De van még egy oka a városok hanyatlásának, egy sarkalatos ok, amely arra készteti a rendezett tanácsú városokat, hogy nagyközségekké fejlődjenek vissza, főleg ott, hol a nagyközségek oly gazdagon felvirágzó példái állanak előttük, mint itt az Alföldön: Csaba, Orosháza stb.

Ez ok szintén adminisztrációs-nélis mizéria. Ez ok az óriási teher, mely a rendezett tanácsú városokat jog ellenére sújtja akkor, mikor olyan közigazgatási teendőket is áthárít rájuk, miknek költségét a városoknál viselni ép úgy a kormány, az állam kötelessége volna, mint ahogy a megyéinél viseli.

E teher, valamint a rendezett tanácsú városok forszírozott költségvetése, melynél a személyi kiadások rend szerint nagy summával szerepelnek, sodorja aztán a városokat a retrográd irányba, ez okozza a már fentebb vázolt visszasszággal együtt, hogy a polgárság józanabb része inkább visszavágyakozik a sokkal kevesebb költséggel járó községi közigazgatáshoz, mely a várost faluvá degradálja ugyan közigazgatási szempontból, de nem fosztja meg életerejétől, nem apasztja ki pénzfórárait és lehetővé teszi, hogy másként, a kulturális előhaladás terén mindazt létesítse, amit — mint város — óriási közigazgatási terhei mellett létesítenie lehetetlen volt.

Igy tekintve a dolgot, természetesen nem törhetünk pálcát hanyatló

alföldi városaink fölött. Nem ítéltjük el őket azért, ha egyrészt zsarnokaiktól, kényuraiktól szabadulni óhajtanak s másrészt, kulturális előhaladásuk érdekében könnyíteni akarnak azon az óriási terhen, melyet eddig a rendezett tanácsú adminisztráció rájuk rótt.

S nem is az adta kezünkbe a tollat hogy e kérdéssel foglalkozzunk, mintha mi ítélnénk akarnánk e sajnos hanyatlás ügyében.

Nem lehetünk ezt már azért sem, mert soha sem volt alkalmunk e visszafeljövő városok adminisztrációjába mélyebben betekinteni s amit a hatalmas polcán levők elleni elégedetlenség-ről írtunk is, inkább csak a hírlapi polémiákból, semmint személyes tapasztalásból tudjuk.

De rá akartunk és rá kelle mutatnunk a bajra és annak alapokaira, hogy azok ott, a hol mutatkoznak, esetleg nálunk is megszüntethetők legyenek.

Mert maga a tény, hogy egyik alföldi város, a másik után községgé fejlődik vissza, sokkal megdöbbentőbb, sem hogy a közügyemet fel ne keltene és felő, hogy még több város is követni fogja a példát, hogy ez úton szabaduljon meg óriási közterheitől.

Nagy csapás volna ez az Alföldre, ahol még alig pár évtizede kezd fejlődni a városalkotó polgári elem. S nem tehetünk mást, mint hogy a költő szavaival kiáltunk fel:

„Isten, óvd meg ily csapástól,
Mi magyar hazánkat!”

—i.s.—

A csongrádi bíróválasztásnak,

mint minden ilyen aktusnak odaát a szomszédban, egy kis utójátéka lesz a vármegyén, a közigazgatási bizottságban, mert ahogy beműnket „egy másik képviselő”, a lapunk legutóbbi számában foglalt

csongrádi levél ellenében értesít, a Pirokska István megválasztása ellen felebezni fognak. Különb, ugyanez a „másik képviselő” arról is értesít, hogy a községvála udvarán, a bíróválasztáskor állást foglaló közönség, mely csakis Piroskát kívánta, tüntető eljezés közt bírónak megválasztani, túlyonó részben nem is volt választó polgár, meit a választó polgárok, mikor a főszoigabíró erre felhívta őket, a „másik képviselő úr” szerint is, s z á m b a n e s a k m i n t e g y 23 a n, bevonultak a terembe abban a hitben, hogy a szavazás, a törvényes jelöltekre, kezdődik. Így azok, akik az udvaron Piroskát jelölték és később egyhangúlag meg is választották, nem is lettek volna igazándi választók s így a főszoigabíró törvényszerűt követet volna el akkor, mikor ennek dacára, és ezt tudva, Piroskát nemcsak hogy utólagosan kijelölte, de megválasztását szankcionálta is.

Mi ebből a „másik képviselő” leveléből, melyet lapunk szük tere egész terjedelmében közölni nem enged, de amely lényegében a fent elmondottakat tartalmazza, csak azt látjuk, amit különben már régen tudunk, hogy t. i. odaát a szomszédban nem egészségesek sem a társadalmi sem a közéleti viszonyok; azt látjuk, hogy amit az egyik párt tesz, vagy keresztülvisz, azt a másik csak azért is megfelelőbezi, akár van erre oka, akár nincsen; azt látjuk, hogy vármegyénk községei túlyonon abban a hitben élnek, hogy a vármegye és közigazgatási bizottság egyetbre sem való, mint hogy az ő személyes gyűlölködésükön alapuló apró-cseprő kanapé póreikben itélkeznek.

Mert ahárhogy, akármiut esett is meg a Pirokska István bíróválasztása: bizonyos, hogy Pirokska méltán megérdemli polgártársai e tüntető bizalmát, mert elvitathatatlanul övé az érdem abban, hogy a csongrádi községi háztartásban az oly égetően szükséges nagytakarítás végre bekövetkezett. Ő nélküle, az ő multkori lekü-

se maradt a régi — a jelentéktelen műveltség nélküli való kis bizonyánkos, minden tekintély és befolyás nélküli.

Ez által melyen megsérte, megakartá subogtatni varázsvesszejét és egész pompával föllepni.

Egy ömepség alkalmával 500 tallert adott a szegényeknek; ez alkalommal a zsinagógában egy műtvoval tisztelték meg s minthogy az ilyesmit mindig előre rendezik el, akárcsak valami udvari szertartást, előre elkészülhetett a napra és megtehetett intézkedéseit, hogy háznál ugyanekkor nagy ünnepi obed legyen.

Csak vendég hiányzott, de azokat a zsinagógában hívta meg. Aggodalommal és alázatosan forant legelőször is ama hatalmas, gazdag emberhez s kérte, hogy legyen szerencséje stb.

A hatalmas férfiú, minthogy a meghívás a zsinagógában történt, elhatározta, hogy áldozatot hoz istennek és e meggy.

— Oh, igen, felelt érces mely hangján. Miért ne? — egyszer. Eljövök!

Mások kevésbé illedelmesen ígérték meg, hogy eljönnek, ismét mások visszaüfották. Lévi nehány szegényelbet is meghírt, régi ismerősöket.

Ezek közül egy nagyon megfigyelte, kit hírt meg először és így felelt:

— Nagyon csekély ember vagyok én az ön új társaságának. Hasonló a hasonlóval, igen.

Ez utóbbi szavak kegyetlen iróniával csundítok a Lévi fölébe; szokása ellen nem felelt rá semmit.

A társaság összegyűlt házában és alapjában jól is ment minden, csak Simonnak nem.

Hiába ismételtette magának:

— Kétszázezer talléros ember vagyok! nem volt képes leveleközi saját régi énjét és a gazda szerpét feszletlenül játszani. Tudta, hogy a gazda az utolsó u háznál, de mégis a legelső arra, hogy a legtekinélyesebb vendeget kellőképen megisteltje.

De valahányszor, háziugzdai jogánál fogva ama hatalmas férfiúhoz közeledett, úgy érezte magát, mint egy torony árnyékában, mely nagyon felnyúlék feje fölött nem csak azért, mert számban magasabb, hanem mert az évek hosszan szerzett tekintélyvel rendelkezik.

Önkénytelenül is a sarokba vonult a következő pillanaton, hogy legszegényebb vendegével társalogni érvete helyzete ferde voltát s minden alkalmat megragadott, csak-hogy kimeneküljön a szobából és egyedül lehessen.

A két agy testvér barzsolto néhány perccet élt át hálókamrájában. Asztalhoz kellett volna üni és Simon úgy vélte, hogy Gidelnék illenék bemenni, karját a hatalmas férfiúnak felajánlani. Hiszen bemenni csak bement volna Gidel, de úgy vélte, hogy a hatalmas férfiúnál illenék, r iszerint neki karját felajánlja: de ha nem teszi, Simon? — Ha nem teszi? kiáltá Simon düh től és aggodalomtól e halványulva, képtelenül arra, hogy helyéből mozduljon.

— Simonkám, mondá végre Gidel, hiszen csak asztalhoz kell üni. Menj be te és

mondjad neki: Seid mauchel* és vezesd te az asztalhoz.

Rövid habozás után felelt Simon:

— Jó, bemegek, és azt mondom neki: Seid Mauchel és ha nem akar mauchel lenni — na! Akkor is csak élek én holnap is, ha az az úristen szent akarata.

Asztal fölött természetesen nem uralkodott az a fesztelen társalgási modor, mely a műveltség egyenlő fokán állók köz örülönös. Bármily nagyjelentőségű is a vallás, még sem a templom vagy zsinagóga az a hely, ahol társaságunkat megválogathatjuk. Rendszerint azonban a véletlenül egybejyült zsidóknak van egy közös tárgyuk, amely társalgási anyagot szolgáltat s a melyhez folyamodnak: a lengyel zsidó mesék, mik mindnyáját megörvendeztetik, felvidítják.

Valami csodálatos návság, hífkával, szemtelenséggel, pezsgő humorral és önosztorzással egye-ülve, jellegzi a lengyel zsidót; a róluk szóló adomák a lipseji vásáron keresztül elterjednek az egész földtekén, ahol csak zsidók megörité és sajtáságos jargont, a német és héber nyelv zugyva vegyítélet, melynek sajtáságos ritmusa és szójátékai különösen fűszerkezik az adomákat.

A lakoma alatt, mely nagyon feszesen és nagyon szofukaron kezdődött, először az egyik kezdett a szomszédjának új történeteket előadni, a másiknak is eszébe jutott egy jó adoma s a harmadik ép az imént hallott egy újat. Rövid időn olyan kedvére sen voltak együtt, ahogy csak a kacagás egy társaságot összehozhat. (Folyt. köv.)

* Ha úgy tetszik.

szőnése nélkül bizony még most is jegyzőkönyv, az alispán által felfüggesztett Borbás s így még most is csak gyűlne halomszára a rendtelenség.

Hogy a főszolgabíró, a törvényes gyakorlathoz mereven nem ragaszkodva, engedett a nagy közönség kívánságának és utólag P i r o s k á t is kijelölte a bírói tisztre: mi a magunk részéről ezt inkább érdemeiül röjjük fel, semmint kárhoztatónk érte s, hogy olyan férfiak, mint Eszri Mátyas is, aki ketszékűvel egyike a csongrádi közelet legkiválóbb alakjainak, P i r o s k á mellett foglalt állást és megválasztását, híveivel együtt minden erejéből elősegítette: ez csak a választás helyes volta mellett szól.

Nagyon sajnáljuk hát, hogy magunk ily nézetet vallva, nem osztjuk az „egy m á s i k k é p v i s e l ő” nézetét, sőt ép a szomszéd város nyugalma és békéje érdekében határozottan perhorreszkálnunk kell ezt.

Higgye el „egy m á s i k k é p v i s e l ő” ár, az ilyen cikkezéssel nem tesz soha jó szolgálatot városá érdekeinek, mert a jó polgár kötelessége nem az, hogy meglevő elhívteteket hírlapi polemikával megújban kiélestszen, hanem hogy azokat inkább elenyésztesse és ezzel a város társadalmi és közeleti viszonyait konszolidálja.

Gimnáziumunk.

II.

Szülék és tanárok.

Bármily népes legyen is valamely intézet, bármennyire föl legyen is szerelve taneszközzel és bármennyire bővelkedjen is jótékony alapítványokban, évi ösztöndíjakban, általában anyagi támogatásban, mindez csak a kélső virágzást bizonyítja; hogy az iskola tökéletesen megfelelt-e rendeltetésének, azt a tanítás sikere, a nevelés eredménye dönti el.

A sikeres tanítás, az eredményes nevelés igaz, hogy első sorban a tanulóknak fordul meg, de a szüléktől és tanároktól is majdnem ugyanolyan mértékben függőek van téve. S ezáltal éppen e két utóbbi tényezőről óhajunk egy kissé elmélkedni.

Nem arról akarunk szólni, hogy mi általában a szülék hivatása a gyermeknevelés terén, hanem hogy mi a kötelességük az iskolával szemben. Első sorban több figyelem, több érdeklődés. E kettőnek hiányára az évvégi vizsgálatok alkalmával nyomár vetette e lap a szülékek és most az iskolai év elején, mi csak ismételhajjuk e panaszt.

Valóban a legtöbb szüle még arra sem méltatja az iskolát, hogy személyesen iratná be a fiát, hogy legalább egyszer tekintsen körül abban a helyiségben, a hol gyermeke tíz hosszú hónapot lélesen eltölt endő, és hogy legalább egyszer nézzen azon férfiak szemébe, a kikre legdrágább kincsének szellemi gondozását bízza. Épp oly kevéssé tartja kötelességének a szülék nagy többsége, hogy évközben felnézzenek az iskolába tudomást szerezni fiúknak erkölcséről és előmeneteléről; sőt olyan szüle is akad nem egy, a kit az évharmadok közepén kiadott írtó vagy évharmadkor hazavit: elégtelen osztályzatú értesítő sem zavar ki mely közömbösségéből. Pedig nincs a tanári karuk olyan tagja, a ki szíves örömet felvilágosítással ne szolgálna a tudakozó szülékeknek, még ha minden hónapban fordulnának is hozzájuk.

Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy ez az érintkezés szülék és tanárek között mily rendkívüli fontosságú. Az iskolai tanításnak és a házi nevelésnek mindenben össze kell vágnia; kell, hogy egyik a másiknak kezére dolgozzék; kell, hogy ez egyik tovább fejlessze, amit a másik épít; kell, hogy az egyik pótolja, a mit a másik mulaszt, vagy a mit már természeténél fogva nem teljesíthet.

S itt különösen felvezetendők kell

a szüléket, ne éljenek abban a balhitben, hogy az iskola mindent elvégez, a hová — mint valamely gyárba — ha beviszik a nyers tanuló anyagot, onnan a kiszabott idő múlva kész művelt emberként kerül ki. Az iskola — kiváltkép úgy, amint azt a magyar törvényhozás szervezte — éppen nem vállalhatja magára a házi nevelés feladatait, sőt még a tanítás teendőiből is igen sokat bír az otthonra. Nemesak a legtöbb művészeti tárgyat és több idegen nyelvet nem foglalt az iskola a rendes tanítás keretébe, hanem még a kötelezett tantervekbe mélyebben behatolni, olvasmány útján szélesebb körű műveltséget szerezni, a miniszteri tanterv és utasítások ezt is nem az iskolának, hanem a magán-szervezeteknek és az otthonnak teszik kötelességévé. Tulajdonképen minden tanulóknak szüksége volna az iskolai vezetés, tanárnak kívül házi vezetőre, nevelőre is; a gyöngye tanulóknak azért, hogy az iskola nehezségeit könnyebben legyőzze, a jó tanulóknak azért, hogy az iskola hiányait pótolja. Nagy szerencse, ha a növendékek ilyen házi vezetőre maga az apa bír a kellő képzettséggel és a szükséges szabad idővel. De ez csak a legtrikább esetben fordul elő; úgy hogy a szülék nevelők, korrepetitorok alkalmaznak. Alkalmaznak ott, a hol, de nem nálunk. A mi növendékeink szülei nem érzik ezt a szükségét; pedig vidéki városban, hol maga a város alig nyújt a tanulóknak alkalmat magát az iskolán kívül is művelni és a hol a szülékek jó része nem tartozván az intelligens osztályhoz, a családban sem mofdtja nagyon elő a tanuló szellemi fejlődését, a házi tanításnak szüksége fokozott mértékben kell hogy fenforjon. — Nem lehet ezt a szülékek eléggé gyakran a figyelembe ajánlunk. — A szüle ne riadjon vissza az áldozattól, a melyet így fia kinüvelésére fordít, valamint a gazdának sem szabad sokallania a tőkebefektetést, melylyel művelés alá fogott földjének termékenységet növeli. Egyik áldozat éppen úgy megtermi a maga gyümölcsét, mint a másik.

Különösen a gyöngye, akár testileg, akár szellemileg ki nem fejlett tanuló nem nélkülözheti a házi tanítást. Mióta az iskolában a törvény és a modern pedagógiai főfogás meghonosították a tekintet nélküli teljes egyenlőséget, azóta az iskolában éppen olyan küzdelem foly a létért, mint az életben; a szellemi erők szabadon versengenek és a gyöngyebb elbukik, ha mint az életben az állam a szegényebb osztályoknak, az iskolában a szülék a felkelt szegényebb tanulóknak támogatásáról nem gondoskodik. — Ha a szülék a házi tanításnak szükségét nagyobb mértékben átérzik, ezzel nemcsak saját gyermekeiken segítenek, hanem mellékesen azt a jót is művelnek, hogy a gimnázium felsőbb osztályú, szegényebb tanulóinak a legbiztonságosabb keresetre és pedagógiailag leghasznosabb foglalkozásra nyujtanának alkalmat.

Azonban a tanítás sikere, a nevelés eredménye leginkább a tanárokon fordul meg. A tanárnak tudományos képzettsége, kitartó munkája, odaadó buzgalma majdnem csodákat bír teremteni. Hogy mennyiben találhat meg a helybeli gimnázium tanári karában e hármas jó tulajdonság, azt megítélni nem a mi tiszttünk; mi ezáltal csak arról kívánunk szólni, hogy milyen feltételek alatt és milyen körülmények között várható meg jogosan a tanártól, hogy legyen tudományosan képzett, kitartóan munkás és odaadón buzgó? Szerintünk csak akkor, ha a tanár társadalmi becsülésben, méltó erkölcsi elismerésben és oly anyagi javadalmazásban részesül, mely a mindennapi élet gondjaitól és a bizonytalan jövő aggodalmaitól menté teszi.

Azt hisszük, hogy igazságtalanok volna a városi gimnázium tanárai, ha a társadalmában elfoglalt helyzetük miatt panaszt emelnének. Nem hiába, hogy a helybeli társadalom számottevő elemei az iskola falai között kerünek ki, Szentesnek műveltség rétegi behatják e hivatásnak

nagy fontosságát és megbecsülik a férfit, a ki a tanári állást híven beölti. Erkölcsi elismerésben sincs hiány, ámbár e tekintetben csak akkor elégedhetik meg a tanárok, ha a városnak minden osztálya és felekezete, s kivált ha a szülék több figyelmet és nagyobb érdeklődést tanúsítanak minden iránt, a mi az iskolára, a tanügyre vonatkozik.

De már az anyagi javadalmazás éppen nem olyan, a milyennek a városi gimnázium tanárai teljesen kielégítve tarthatnak magukat. Az intézet színvonala az utóbbi években nagyot emelkedett, polgári iskolából középiskolává lett; hasonló fokra emelkedett a tanárok kvalifikációja; a régi tanárok nagy szellemi munkával és nem csakelyebb anyagi áldozattal a középiskolákra képesítő tanári oklevelet, illetve jogosítványt szereztek maguknak; a tanárok újabb tagjai is mind teljesen kvalifikáltak tanárok között választottak.

Az intézet és tanári kar tudományos színvonalának ilyen magas emelkedésével éppen nem tartott lépést a tanári javadalmazás, mert lényegében a polgári iskolai tanárok és a gimnázium tanári fizetése között alig 60 forint a különbség. A polgári iskola tanárai annak idején teljesen megjelentek elégedve 940 frintyi évi fizetéssel, mert kevés polgári iskola javadalmazta jobban az alkalmazottjait, de most a gimnázium tanárai akarva sem fejthetik el magukat az elégedetlenség némi érzését, mikor más intézeteknél alkalmazott hasonló rangú és állású tisztársaik és maguk között, anyagi tekintetben oly nagy különbséget kénytelenek tapasztalni. Az állami középiskolában, de a legtöbb felekezeti és városi gimnáziumban is a tanári fizetése az országos törvénynek megfelelően 1200 frt alapfizetés, ezenkívül 200 frt évi lakór, minden ötödik évre pedig 100 forint fizetési pótlék; nem is szólvá sok kisebb nagyobb kedvezményről, melyben az állami tanár mindezenfölül részesül.

Távol van tőlünk a főtvevés és bizonyára tiltakoznék e főtvevés ellen minden tanár, hogy az anyagi helyzetet való elégedetlenség miatt a városi gimnázium tanári kara ne teljesítendő kötelességgel csak oly pontonon, mint bármely állami középiskolának tanártisztület, de annyi bizonyos, hogy az odaadó buzgalom nem közönséges mértékben gyarapodnék, ha a tanár semmiféle mellék keresetre sem volna utalva, de tisztán hivatásának élhetne; az is kétségtelen, hogy a kitartó munkásság is fokozódik, ha a tanár tudván, hogy mentől tovább működik e nehéz pályán, annál inkább emelkedik javadalmazása és végül is is nyilvánvaló, hogy tudományos képzettségét is inkább teljesíthető az a tanár, a kinek anyagi helyzete könnyen megengedi drága tudományos könyvek és költséges taneszközök megszerzését, valamint önművelésének egyéb mójtait is.

De nemcsak attól függ a tanár működésének sikere, hogy anyagi helyzete meg legyen könnyítve, hanem éppen olyan fontos rák néve, hogy ne legyen szellemileg megterhelve. S a városi gimnázium tanári karát e tekintetben még inkább elfoghatja az elégedetlenség, ha összehasonlítja magát más intézet tanáraival. A helybeli tanárnak nemcsak a fizetése kevesebb, de a terhe is több; az országos törvény 18 órában állapítja meg a középiskolai tanárnak óramaximumát, a helybeli gimnázium tanárnak kiját 20, sőt 21 heti óra is. Ez a megterhelés különösen a tanár tudományos képzettségének esik rovására. A tanárnak ennyi óra mellett nincs ideje és nincs szellemi rugékonysága a maga kiképzését tovább folytatni pedig nemcsak a jó papnak kell holtig tanulnia, hanem a jó tanárnak is. Maga a miniszteri rendelet is utasítja a tanárokat, hogy igyekezzenek lépést tartani a tudomány fejlődésével és használjanak föl minden vívmányt az iskolában. Azt pedig bizonyíthatjuk, hogy a tudományos képzettségének esik rovására. A tanárnak ennyi óra mellett nincs ideje és nincs szellemi rugékonysága a maga kiképzését tovább folytatni pedig nemcsak a jó papnak kell holtig tanulnia, hanem a jó tanárnak is. Maga a miniszteri rendelet is utasítja a tanárokat, hogy igyekezzenek lépést tartani a tudomány fejlődésével és használjanak föl minden vívmányt az iskolában. Azt pedig bizonyíthatjuk, hogy a tudományos képzettségének esik rovására. A tanárnak ennyi óra mellett nincs ideje és nincs szellemi rugékonysága a maga kiképzését tovább folytatni pedig nemcsak a jó papnak kell holtig tanulnia, hanem a jó tanárnak is. Maga a miniszteri rendelet is utasítja a tanárokat, hogy igyekezzenek lépést tartani a tudomány fejlődésével és használjanak föl minden vívmányt az iskolában. Azt pedig bizonyíthatjuk, hogy a tudományos képzettségének esik rovására.

Hogyan lehetne a sikeres tanítást e

most fejtegetett két akadálytól megszabadítani, t. i. hogyan lehetne a tanárnak helyzetén és szellemi megterheltségén Szentes városnak nagyobb előzárta nélkül könyvtérrel, arról valamint csonka intézetünknek teljes főgimnáziummá fejlesztéséről egy harmadik és utolsó cikkben fogunk szólni.

Kardos Albert.

Ujdonságok.

Szentes 1889. szeptember 21.

— **Személyi hír.** M. u. k. Sándor a szegedi kir. törvényszék elnöke, a helybeli kir. járásbírósnak évenként tartani szolgolt vizsgálat eszközése végett f. hó 15-én érkezett városunkba. Hogy a törvényszéki elnök ezen vizsgálatot tudly alaposan, behatóan s mindenre kiterjeszkedően ejtette meg bizonyítja az a körülmény, hogy a vizsgálat e hó 16. és 17. és 18. napján, a hivatalos órák teljes felhasználása mellett, felhasználás nélkül tartott s egész nagy aktacsmónál képez a vizsgálatról felvett s az igazságszolgáltatás iránti bizalmat megerősítő jegyző könyv. Csak e hó 19. n. d. e. tavozhatott el városunkból, hogy az elnöki felügyelete alá tartozó nagyszámú járásbírósnak vizsgálatát folytassa. A különös n. d. cseretekben fukar törvényszéki elnök meglegedését jelentette ki az ügykezelés és a tapasztaltak fölött, ami a járásbírósnak vezetője és a munkában osztozó hivatalnoktársai érdemüül róható lel.

— **Harminc év tanári pályán.** Folyó hó 17. én múlt harminc esztendeje, hogy Zolnay Károlyt a debreceni kollegiumból a helybeli ev. ref. egyház meghívta, hogy az egyháznak új elre keltet, de még csak egy osztályból álló gimnáziumat vezesse mint tanár. vagy azon idők kifejezése szerint, mint professzor. E harminc éves eredményekben gazdag tanári működésről akartak a güm. bizottság és tanári kar tagjai megemlékezni; midőn Zolnay Károly güm. igazgató tisztelére az említett napon a kaszinó helyiségébe, barátságos tarsas vacsorára gyűltek, esalakozván hozzájuk az ünnepeltnek több személyes tisztelője is. — Szautsándékdél mellőzték az alkalommal a jubileum szót, mert nem akart az lenni sem a megiszott, sem a megiszottok részéről, de azért ez összejevetel, magasan fölemelkedett egy társas vacsora szívnál fölé. Főbbe emelték pedig azon nemcsak szépen emelkedett, de magvas tartalmú felkőszönatok, melyek a vacsora folyamán, jörészi társadalmunk vezetőfőnöknek ajkáról elhangzottak. Különösen kivált Filó János és Fekete Márton beszéde, kiknek egyike úgy üdvözölte az ünnepeltet, mint aki már harminc évvel ezelőtt fogadta és mintegy hivatalba iktatta, másika pedig az első tanítványok nevében köszöntö fel, a kik közlél többben nem éppen utolsó állást foglalnak ei a társadalmában. Mondottak meg felkőszöntöket Pólya Ferenc, ki a tanártestület tiszteletét és szeretetét fejezte ki szellemi vezetője iránt, Petrovics Soma, ki Zolnayt mentől előbb egy teljes főgimnázium igazgatójává óhajta látni, Kardos Albert, a ki a gimnázium fenntartó tiszteléré és annak képviselőjé, a gimnáziumi bizottságot ellette. Az elhangzó beszédek mind egyiken, kivált Filó Jánosén, aki ismételve felszólalt és Fekete Mártonn átértett annak a szükségnek érzete, hogy a rendkívüli előzáratok tett város ne hagyja csonkán legszebb alkotását, hanem, tetőző is be az épületet azzal, hogy a VII. és VIII. osztályt a lehető leg hamarabb felállítja. Ugyanezen hó óhajátat nyilvánította Zolnay Károly igazgató is, aki a megiztelet megköszönve, azt tűzte ki további életadatai, hogy közreműködhessek a szentesvárosi gimnáziumnak teljes főgimnáziummá fejlesztésén. — A komoly hangú felkőszöntök jörkövü társalgás váltotta fel, melynek legfőbb tárgyaló szolgáltak a régi tanítványoknak visszaemlékezése a régi tanároknak és a régi egyszerű viszonyokra, a mikor a gimnázium összes tanulói egy nádas ház földes szőlőjében szorongtak, a tanári testület egy tagtól, az összes főszerelés krétaból és nyúlából állott. — Arra az inté

zetre, a mely harminc év alatt a mai VI. osztályú gimnáziummá fejlődött, melynek ma palotája és körülbelül 200 tanulója van, bizonyára szép jövő vár és az a város, mely ezt létesítette, mindenesetre büszke lehet alkotására.

— **Chinai hittérítő Szentesen.** F. hó 20. án érkezett városunkba főt. Ürgye Ignác chinai hittérítő, hogy itt, mint már Magyarországon több városában is tette, a jó emberek könyörületes szívéhez forduljon magasztos céljának, a ker. civilizáció terjesztésének Chinában, előmozdításá végett. Ürgye Ignác hazánkba, zsigárdi születésű esztergommegei áldozárból lett hittérítővé, hogy feloldozva kényelmét, otthonát s ha kell életét, terjeszse Isten országát és a civilizáció áldásait a pogányok között. Hogy most újra felkereste hazáját, arra a chinai keresztények száma, nyomorúságos állapota és a szülékek által kitést s elhagyott chinai gyermekek nagy száma, kiknek felnevelése költségbe kerül, indította, hogy összegyűjtse honfirtai filléreit a nyomor enyhítése és az említett magasztos cél elősegítésére. — Akik dícsőségért járták be a világot, ünneppéssel fogadtaknak, ha vizsgálatnak. A ker. hittérítő sokkal szerényebb ember, semhogy aláztatóságát nérszerűen a lármás ünneplés. De a szeretet, a szives fogadtatás, az érdeklődés jól esik szívének, erőtől nehéz pályáján; enyit tehát főt, Ürgye Ignác hittérítő részünkről is megérdemel. S a szeretetet, az érdeklődést leginkább az által fogunk iránta tanúsítani, hogy gyámoltjuk mi a magyarok őt a magyart hazajutótele céljának előérében. — Holnap, azaz vasárnap reggel 8 órákor fog a róm. kath. templomban misét mondani, fél 10 órákor pedig szt. beszédet tartani, a miután a gyűjtést ő maga fogja eszközölni. A nemes célt, melyben a hittérítő fáradozik, melegen ajánljuk a közönség részvétebe.

— **Dr. Schreiner Márton** rabbi, a ki a helybeli zsidó hitközség lelkesi állására pázott, részt vett azon a híres orientalista tudós kongresszuson, a melyben maga a svéd király előköt és a mely rendkívüli fényel folyt le Svéd és Norvégország két fővárosában, Stokholmban és Christianiában. A fiatal magyar tudós nem volt személyesen jelen a gyűlésen, hanem az arab filologia köréből vett dolgozatát, dr. Goldziher Ignác, a magyar tudományos akadémia tagja mutatta be, a kit különben a kongresszus a második nagy díjjal tüntetett ki. A szentesi zsidóknak bizony nem volna okuk pironkodni, ha dr. Schreiner, a kit a tudósoknak ilyen híres gyűlékezete a maga körébe fogadott, a snját papjoknak mondhatná.

— **A főtca kövezése.** Pár hét óra már teljes erővel folytatja a vállalkozó társulat főtcaátnak a vasúti állomásig terjedő köveztét. Földmunkások és kövezők egymást látszanak kergetni a munkával. A vásártérsen már az alapozás az egész vonalon elkészült s jórabaron a keramit burkolat is le van rakva, sőt az összefoglaló aszfalt is bebetve, úgy hogy most már városunk lakossága fogalmat szerezhet arról: milyen szép köveztünk lesz. A főtcaán pedig az út feltöltés folyik serényen. E héten az országos vásár, utánna a pár napig tartó esős idő akadályozta a munkát; azonban, ha mindvégig ily nagyszámú munkaerőt alkalmaz a vállalat, a kikötött terminusra rendszeres és jól elkészülhet vele. A munkának sok nézője akad, no mert Szentesen még ilyet eddig nem láthatunk.

— **Egy szentesi fű kalandja.** E címen a „Vasárhely és Vidéke” című lap f. évi szept. 19-én megjelent 38-ik számában a következő, nem igen épületes ujdonságot olvashatjuk: Kristó Nagy Antal Szentesről a vasárnapi löverseny alkalmával átvétődött városunkba s mint szentesi fű, este látogatást tett a „szentesi asszonyknak.” Nagyon otthon érezte itt magát a vendég, csirkét süttetett, a cimbalmost leültette a „szalon” közepére s ott verette vele a szentesiek kedves nótáját, a Csicsónét. Evott, ivott, a szivart, kávé, théat rendelt böven, a cimbalmosnak még a nyakváltója is csájában uszott, — mikor aztán fizetésre került a sor, el

kezdett kiabálni, hogy elloptak a 200 frtját. A szentesi fű feladta a szentesi asszonyt, a szentesi asszony meg feladta a szentesi fűt. Egyik a 200 frtot, másik meg a csirke pecsenye és a mulatság árát keresi. Ilyen szövényes ügyben ki más lett volna a bíró, mint Poka kapitány, aki olyan feltételekben börtöködött lenni, hogy hátha nem is volt meg a szentesi fűnak az a 200 frtja, amit keres. Ez azonban verte a mellét s meg azt is megmondta, hogy kitől kapta Szentesen a 200 frtot. Ép innen sült ki azután a turpisság; mert a kapitány Szentesen sürgőztetett sonnan a rendőrségől megjött a vádlás, hogy a megnevezett egyén nem 200 frtot, de 2 kis krajcárt sem adott a szentesi fűnak.

— **A szűret.** Kedvezőtlen időjárás mellett vette kezdetét nálunk a szűret. A városi tanács által kikötött nap ó a borogós és esős idő jár. A forró nyári napok szárazsága miatt ki nem fejlődhetett szőlőcsomagtán a sok eső miatt bizony legnagyobb részben kirepedezik, a mi csak borának esőségének és állandóságának rovására esk. Közéletünk egyik, jó humoráról ismert tagja, ez időjárás folytán szűretünk eredményét úgy jelezte, hogy most „háromemberes” bor terem. Ket embernek kell ugyanis fogni azt, a kibe a „harmadik” tölti az idén szűretelt bort.

— **Gyümölcs és szőlő eladás.** A tul a kurczi városi kertben termelt ugás és bor szőlő eladása — ha a kedvezőtlen időjárás nem akadályozza — f. évi szeptember 22-én vasárnap d. u. 2 órákor veszi kezdetét és folytatatik 23-án d. e. 8 óráig a helyszínen. Az alma és körte eladása pedig napoként 8—9 óra között eszközöztetik a városháza udvarán.

— **Tolvaj cseléd.** Nem csekély fokú roszrahajlandóság lakozik Matóckai János cselédben, a kit f. hó 16-án adott át a csudörög és helybeli kir. járásbírósnak. Ez a cselédhűséggel hírből sem ismerős jómárá nem kevesebb mint 750 frtot lopott el gazdája Sz e g i József szentesi lakostól a f. hó 15-én akként, hogy nikor ez erősen bekvaterázza nagy ügygel bajjal hazajutott s otthon elaludt, a mellényzsebből kivette a 750 frtát durván törött. A reményen felül jó sikerül fogás örömről Tóth Juci kísérő kocsmájában nem is késett néhány pohár bort inni, de e lépése vesztét okozta, mert nikor a kocsmárosának a bor árát egy 100 forintból akarta kifizetni, ebben a nagy bankóval gyanút ébresztett, s a kocsmárosának nem az volt az első dolga, hogy a legénynek a 100 frtos bankót felváltva, hanem, hogy a cselédorséget értesítse. A rögtön megjelent cselédörök aztán a pénz eredete felől kéndőre vonták az ípsét, aki — miután megmozdításakor egy másik 100 frtot is találtak nála — kénytelen volt bevallani a sok százas eredetét, s előadni a lakásán ágyából dugott 550 frtot is.

— **Italmérsi regálé bérbeadás.** A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóságól f. hó 20-án reggel érkezett egy által városunk polgármesteréhez, melyben a városi főgimnázium igazgatója, Szentes város italmérsi adóinak biztosítása céljából az adókörös felelkek megjelendő tárgyalás f. hó 22-én d. e. 10 órákor tartatik meg. Ha ezekkel a tárgyalás eredményre nem vezet, akkor a megváltása városal, mint erkölcsi testülettel fog megkísérletelni, melynel a város, közgyűlési határozattal meghatalmazott bizalmi férfiak által képviselendő.

— **Értesítés.** Az iparos iskola igazgatósága értesíti azon iparosokat, kiknek tanoncuk vagy az első kősz, vagy az első osztályba irattoknak, hogy a tanítás f. hó 23-án kezdődik meg a Kurczi töl lévő volt iskolahelyiség rajztermében. Az előkőszű osztálybeliek kedden és csütörtökön, az első osztálybeliek hétfőn és pénteken mindenkori este fél 5 óráról fél 7 óráig nyernekt oktatást.

— **A Pesti Hírlap,** demokratikus irányú politikai napilap, közkeveltségénél fogva valóban nem szorult dicsegetésre vagy ajánlatásra. Az új évszázad küszöbén nem mulaszthatjuk meg sem el, hogy meg ne említsünk egyetlen abból, mit e lap szerkesztője velünk közöl. A Pesti Hírlap különös sulyt helyez a hír szolgá-

Tichó Bernát

brünni szövöttárak árúraktárából
Krautmarkt 18, BRÜNNEN, Krautmarkt 8,
utauvételre kapható:

Női szövet
tisztá gyapji, dupla-
széles, minden divat-
színiebe 10 mtr 8 frt.

Nggerlöden
a legújabb ási és tél-
ruhakelme, duplaszé-
les 10 mtr 4 frt 50.

Fekete ternó
szász gyártmány,
duplaszél 10 mtr
4 frt 50

Ragaza
divat zóvet, duplaszél,
korszerűmódihoz, minden
sima szélre, vagy szélre zott-
és köcsös 10 mtr 9 frt.

Volapük flanel
legújabb minta,
60 cmtr széles
10 mtr 3 frt 50.

Flanel fejkendők
pompás mintákban
3 darab 1 frt.

Barchet kelme
legdivatosabb min-
tákból 10 mtr 3 frt

Kalmuk
legjobb minőség 60
cmtr széles 10 mtr
2 frt 70.

Női Jersey derek
(labak) selyemgombok és
trakkal, minden szín és nagy-
ságból 1 darab
1 frt 30.

Double-Velour-kendő
1/2 teljesjen, i drb 3-50

Téli nagykendő
1/2 nagy, minden szélre 2 f.

Juta abakfüggöny
török minta
egy rend. függöny
2 frt 30.

Juta-garnitúra
2 ágú és egy asztal-
terítő bojtjal
3 frt 50.

Munkas ingek
rumburgi oxfordból,
teljes nagy, 3 darab
2 frt.

Rips-garnitúra
2 ágú és 1 asztal-
terítő, selyembojtjal
4 frt.

Normal ing
teljes nagy, 1 drb 1-50

**Hollandi futószőnye-
gmaradékok**
10 12 mtr hcszban
1 maradék 3 frt 60.

Normal nadrág
teljes nagy, 1 drb 1-50

Házi vászon
1 vég 30 rőf 1/4, 4-5
1 " 30 " 3/4, 5-50.

Női ngek
erős vászomból, sli-
nget díszel, 1 darab
3 frt 25.

Kng szövet
saját gyártmány, fehér
jobb mint a vászon,
vagy színes 1 darab
1.1 frt 80, 1.1 frt 20

Férfi ingek
leg. gyártmány, 100 cmtr
hosszú 130 cmtr szélességű
1.1 frt 80, 1.1 frt 20

Chiffon
1 vég 30 rőf 1. 5-50.
legjobb minőség 6 50

Kanavász
1 vég 30 rőf ill. 1 frt 80.
1 vég 30 rőf piros 1 frt 20.

Oxford
jó mosó, jó minőség
1 darab 30 rőf
4 frt 50.

Cérna kanavász
1 vég 30 rőf ill. v. piros 6 frt.
1 vég 30 rőf ill. v. piros 6 frt.

Egy lótarakó
leg. gyártmány 100 cmtr
hosszú 130 cmtr szélességű
1.1 frt 80, 1.1 frt 20

Egy fakkertakató
190 cmtr h. 130 cmtr sz. 2-50.

**Gyapjúszövetárak
gyári raktára.**

**Brünni gyapjúkelme-
maradékok**
téli öblönözve, egy maradék
5-10 mtr, teljes öblönözés
5 frt

Téli kabátkelemék
egy maradék 5-10 mtr teljes
téli kabátból, fél-e c, barna
vagy kék
5 frt.

Alkatmi vétel!
brünni szöv. maradék
5-10 mtr teljes férfi-
öblönözés 3 frt 75.

Felöltő kelmek
legfinomabb minőség
2-10 mtr egy teljes
felöltőből 7 frt.

Minták díjtalanul, bérmentve küldetnek.
Jóminőség és pontos kiszolgálás biztosítottik.
A t. szabómester urak, kívánatra, ele-
gánsan kiállított, 400 mintát tartal-
mazó minta-ívet bérmentve kapnak.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség
becses tudomására hozni, miszerint

cukrászdámat

a megyeház mellett levő reform. iskola
épületébe helyeztem át.

Igyekeztem ezen új helyiségben is
a n. é. közönség gyors és pontos kiszol-
gálására fog irányulni.

Tisztevelő

Máhr Kázmér,
cukrász.

SOÓS ALBERT SZENTESESEN.

BORSZÉKI VIZ

!!! az ásványvizek királya !!!

mely a legelső orvosi kapacitások által Európa legjobb és
legszénsavdusabb ásvány és borvizének van elismerve
és ezen két főindok elég uttörő arra nézve, hogy kitarja
hazánkban a burjánmódra elterjedt divatos, rosszabb s pláne
drágább külföldi vizeket és elfoglalja ismét a magyar csa-
lád asztalain az őt megillető első helyet!

kizárólagos főraktár SzenteseSEN:

SOÓS ALBERTNÉL.

Ajánlom továbbá a következő bel- és külföldi friss
töltésű ásványvizeket, melyek nálam a legutányosabb
árban kaphatók: bártfai, billini, budai, eszti, cigelkai,
egri, emsi, gleichenbergi, gieshübl, koritnicai, li-
piki, carlsbad, marienbadi, margit, mohai ágnes,
parádi, szalvator, seltersi és roncegnoi ásványvizek.

SOÓS ALBERT SZENTESESEN.

A közelgő halottaknapjára

őzv. Krausz Márkné

ajánlja dűsan berendezett

síremlék-raktárát

a legjutányosabb árak mellett.

Ugyanott, egy asztalos, ki a koporsó
készítésben jártas, azonnal alkalmazást
nyerhet.

Ovadékképes itezés

kerestetik egy kimerésbe.

Bővebb értesítést ad Weisz

Bernátné depója, a tyük-

piacon.

507 v. szám. 1889.

Arverési hirdetmény.

Aluffrott kiküldött végrehajtó az 1881
évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel
közhírré teszi, hogy a szentesi kir. járásbí-
rósi 5135 és 5136, 889. sz. végzése által
Varga Bénémin és Bulogh Lajos javára
Csécs Antal nagytökei lakos ellen 1250 frt
töke, ezeknek a végreh. végzésben jelzett
napoktól járó 8% kamatai és eddig össze-
sen 116 frt 10 kr. perközlési követelés ere-
jéig elrendelt kielégülési végrehajtás alkalmával
brórlilag lefoglalt és 576 frtra becsült
40 köböl tiszta búza, 11 hold kukorica fe-
leresze, 6 ló és csikó, 1 borjú, 4 lóra való
szerszám, 1 vontató szekér, 1 henger, 1 vas-
borona, szalma és tőrekötő álló ingóságok
nyilvános árverés útján eladhatók.

Mely árverésnek az 5159. 1889. sz. ki-
küldött rendelő végzés folytán a helyszínén,
vagyis a búza kivételével az összes ingósá-
gok Nagy-Tökén 47. számú tanyán leendő
eszközlésére 1889-ik év szept. hó 23 ik nap-
jának delután 3 órája, a búzara nézve
pedig, 1889 ik év szeptember 24 ik nap-
jának delelőtt 9 órája, a királyi járásbí-
rószághoz határidőül kitzetetik és ahhoz a
venni szándékozók ezennel oly megjegyze-
ssel hivatnak meg: hogy az érintett ingósá-
gok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c.
107. § a értelmében a legelőbbet ígérőnek
becsárton alól is eladhatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára
az 1881. évi LX. t. c. 108. § ában megállí-
tott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt SzenteseSEN, 1889. szept. hó 13 én.

VEGH SÁNDOR,
kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetés.

A zsidótemplom átellenében lévő
Löwy Márkus-féle ház egy vagy több
évre bérbé kiadó. Értekezhetni Schle-
singer Ferenc úrral, a fentvezett
háznál, ahol is többrendbeli gazdasági
eszközök, gépek, szerszámok a leg-
jutányosabb áron kaphatók. 2-1

2714 jk. 889. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbírósi mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Apró
Ferenc és társai végrehajlatoknak Pap Pál
Sándor és neje Sannu Terézia végrehajlat
szenvetők elleni 78 frt 28 kr. tökékövetelés
és járu ékai iranti végrehajlati ügyében a sze-
genyi kir. törvényszék (a szentesi kir. járás-
bírósi) területén levő, Mindszent köz. ög-
ben fekvő, a mindszent 26. sz. tjkben A +
199. rsz. a foglalt ház- és udvarra az árve-
rest 414 frtban ezennel megállított kikül-
lást árban elrendelte, és hogy a fennbél me-
jelölt ingatlan az 1889. évi szeptember hó 30.
napján delelőtt 9 órákor Mindszent köz-
ségházánál megtartandó nyilvános árverésen
a megállított kiküldési áron alól is eladati
fog.

Arverezési szándékozók tartoznak az ingat-
lan becsártaok 10% át készpénzben, vagy
az 1881. LX. t. c. 42. § ában jelzett
árfolyammal számfott és az 1881. évi
november hó 1 én 3333. szám alatt kelt
igazságügyminiszeri rendelet 8. § ában kijel-
ölt övadékképes értékpapírban a kiküldött
kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170.
§ a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervevnyű átszolgáltatni.

Kelt SzenteseSEN, 1889. évi július hó
19 ik napján.

A szentesi kir. járásbírósi mint telek-
könyvi hatóság.

Járásbíró úr helyett:

TEMESVÁRY,
kir. albjró.

Berczeli Mihály

pintérmester I. t. 436. sz. házánál egy
külön lakás — mely két szoba, konyha
s kamrából áll — azonnal bérbé ki-
adó. Értekezni lehet Szabó Istvánné-
val I. t. 399. sz. a.

CZIGELKAI LAJOS-ISTVÁN-

forrás
jódtartalmu, szikléges-konyhasós savanyvíz.

Felülmúlhatlan legdusabb ez is a vas-natron-tartalmú a tal az egész világ minden ismert ásványvízei közt. bő vastartalma és sok szén-sav miatt a égvényes-s savanyúvizek közt páratlanul és fejkellemesebb, valamint legkényebben emészthető valameány jódtartalmu ásványvíze közt.

A Lajos-forrás rendkívül hatásosnak bizonyult a gyomor-, bél-, húgyhólyag- és légutak bántalmainál s görvölykórnat.

forrás.
Borvíz, leggazdagabb szoda- és szénsavtartalommal.

A legúj-bbi vegyelemző-ét a Czigelkai István-forrás ásványvíze-natron és szén-sav tartalmára néve, (1000 súlyrészt vízben 16 722 natron és 6 784 szén-sav) oly dús-gazdagnak bizonyult, hogy tartalmával az eddig ősmert bel- és külföldi ásványvizeket teljesen felmulja.

Minden-ú okoknál fogva a Czigelkai István-forrás ásványvíze savanyú borral egy-egy erőse- pezsgő-s emelő-va üdítő, kitűnő ital szor-árat, a mel nek kissé sós íze az emésztésre is bír befolyással.

Kizárólagos raktár és szétküldés Magyarország részére

ÉDESKUTY L., — BUDAPESTEN. —

Ugyeztetén kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztítószer.

A fogak szépsége | **GLYCERIN-FOG-CRÈME**
Uj amerikai (orvosrendőrileg megvizsgálva)

KALODONT

SARG F. A. FIA és TÁRSA
Kapható minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben.
52 6 Darabja 35 kr.
Szentesen kapható id. Árady Lajos gyógyszerárban.

Alólított ajánlom

BÜKK és GYERTYÁN TŰZIFAMAT,

a tiszaparton átvéve, vagy házhoz szállítva a legjutányosabb áron.

Ugyancsak I. útd. 361. szám alatt lévő házam kedvező feltételek mellett eladó, vagy haszonbérbe kiadó.

Sonnenfeld Sámuel, fatereskedő.

7-6

TÜDŐBÁJOK. (Rectal-Injectio)

s gyógyít tüdőbajokat, (tüdővész, sorvádat,

A legkihételenebb, az orvosok előtérbe-hetetlenek látszott esemény, tüdőbajok gyógyíthatása, most már teljesen el van érve. Viághírű tanárok és orvosok bizonyítványai, melyögyükét egynek száz meg száz levele, melyeknek valótí másolatát meg-cáfóhatlan meggyőzős szerzése végett kíván-atra bérmentesen bárki kaphatja, orvosi szak-ispok kedvező jelentése a legnagyobb körh-azkban való alkalmazás a legfőnyesebb bizonyítványt nyújtják a rectal-injectioval való kilehelési gyógy-mód legmeglepetőbb, eddig nem sejtett eredményeröl. — Példakép ezt jelentik Dr. Bergeon és Dr. Morel ta-nárok: „Köhöges, nyákasság, lúz, vérhányás három nap alatt enyhülnek, azután teljesen elmulnak alvás és étvágy visszatérnek. A test súlyszaporodása hetenkint 1/2 egészen 1 kilóig. A legfárasztóbb élet-mo-

asthmát, időszakai bronchialbajt, tüdőkatarrhust.)

dot lehet azután folytatni.” — Cornil és Ver-neuil tanárok így nyilatkoznak: „Az atmhá-nál a lélekzetbiány azomali elmulása. — Teli-s gyógyulás gyakran 8 nap alatt.” — Dujardin Beaumet tanár: „Időszaki bronchi-alkatarral teljesen gyógyított.” — Frántz és dr. Statz tanárok: éhseg áll be — súlyszaporodás egészen 5 kilóig.” — Dr. M'Laughlin: 80 magas fokú tüdő-gümőkörös közül valamennyi alaposan felgyógyult.” — Hasonlót jelentenek a be-tek. (A gyógyítás nem alkalmatlan, nem zavaró s utóbj nélkül.) — A cs. kir. kizár. szab. gázkilehe-lési készüléket (rectal-injectort) használati utasítással orvosok számára és magánhasználatra s a gázfejlesztéshez való hozzátartozó kiegészítő vagy postautánvételt S frírt, gázmérővel 10 fo-rintért kiold

Med Dr. Altmann. Bécs (Wien), VII., Mariahilfer-strasse No 70.

Collega ur! Egy igen súlyos esetben egy tüdőbajosnál ön kilehelési készülékével valóban kitűnő sikert értem el. Tisztelettel MED. DR. FAUTE GYULA.

Tisztelt orvos ur! Ön gázkilehelési készülékét 1887. évi őszkor oly kitűnő sikerrel alkalmaztam, hogy tökéletesen helyre álltam s ezen állapot azóta folyamatosan tart egy, hogy teljesen egészséges vagyok. Fogadja őszint e hálalmat!

Böhm, Krumau 1888. márt. 3. Tisztelettel MED. DR. FAUTE GYULA. Keeskemét, 1888. szept. 11. SZABÓ JULIA.

Legjobb kézi-harmonikák

1 2 és 3 sor billentyűvel.

Hangverseny-harmoni-ka saját találmányú acélhag-gokkal és bűrfúvóval, valamint mindenféle zeacszközök, hegedűk, citerák, flóták, klari-nettek, trombiták, zenéi sze-lenecék, szájharmonikák, okkari-nák, verlik, arisztónok, madár-verkik, zenéi albumok, sörös és boros poharak stb. kaphatók

TRIMMEL N. JÁNOS, harmonika gyártóval, Bécs VII. Kaiserstrasse 74

Árjegyzékek harmonikákról vagy egyéb zeacszközökről ingyen és bérmentve kaphatók.

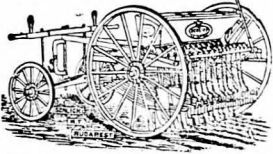
!! Kiadó a főúton!! egy nagy bolthelyiség Dobray Sándor házában. 3-1

A SOULACI-AI ÁRSÁG (Franciaország)
Dom MAGUELONNE, prior
Főtisztelendő Benedek rendi atyái
Fogvize, Fogpora és Fogpastája
2 arany érem. Bécs 1888. London 1884
A legmagasabb kiüntések
Feltaláltott 1373 ikévén BOURSAUD Péter atyáknál
A fogtisztító bencésrendű atyák fogvizeinek használata, mepokint indolno escept vizbe veve, megalkalmazása és gyógyítja a fogak odaszáradt helyekét, fehérít és szilávságot kölcsönöz, a megnyitja a foglmet erősíti s teljesen egészségesse válnatja.
A Szoulacitól készült behát olvasókban, minden okot ezen rézt a pmetikus készítmény-re dícsorítják, melyek a legjobb gyógy-szer és a foglmet ellen egyszórtó óvszer kepe-zik.
A ház megvásárlott 1207 no. **SEGUIN** 106 & 108, rue Croix-de-Segroy és Veszérgyűnök: **BORDEAUX**
Kapható minden alyobíllatze-résznél, gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

SCHLICK-FÉLE VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR

Részvény-társaság Budapest.

GYÁR és IGAZGATÓSÁG: VI. külső váci-ut 1696. 99. VÁROSI IRODA és RAKTÁR: VI. Podmanicky utca 14 sz.

Gőz- és járgányseplő készülékek.

SCHLICK-féle szab. két- és háromvasu ekék. Schlick-féle szab. Hala-dás sorvető-gépek. Szőrvetelő gépek.

Schlick féle szab. Rayol ekék. Schlick és Vidots-féle eredeti egyvasu ekék és talajművelő eszközök, boronák és vőgtörő hengerek, szeszkovádgők, répvadgők, répvadgők, tengeri morszolók, csúszes tengeri darálók, gabonatisztító rostálók, őrli malmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Ellényös fizetési feltételek. Legolcsóbb árak.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Van szerencsénk ezenm. t. a. üzletbarátaink becses tudomása hozni, hogy noha a VI. Podmanicky utca 14 sz. a. lévő irodánk legnagyobb részét a külső váci uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal ezen irodai helyeizünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint hogy ugyanott építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága. Képviselőt és mintaraktár Szentesen: Schlesinger Ferencz urnál.

BUDAPESTI HIRLAP

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 14 frt, félv. 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr.
MEGJELENIK MINDEN NAPON.
hétfőn és ünnepeken utoljára naponta.

Szerkesztők és lap tulajdonosok:

Csukási József és Rákosi Jenő.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL
IV. Kalap-utca 16. sz.
HIRDETÉSEK DÍJSZABÁLY SZERINT.
Egyes száma ára: helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

A magyar sajtó fejlődése.

Magyarország 1867-ben lépett a modern államok sorába. A közszellem már a harmincas, negyvenes években ébredezett, lángelű és lángszavú férfiak a szunnyadó nemzeti érzelmet felébresztették a kijelölték az ösvényt, melyen haladva hazánk a modern, civilizált államok sorába léphet. Nagy politikai reformok ment akkor keresztül az országot, a nemesség testvérévé fogadta a népet, s a terhek egyformán elosztották. Kiválták a magyar nyelvi jogait s lerázták a közéletéről egy holt nyelvnek, a magánéletéről pedig egy még veszedelmesebb holt nyelvnek a bilincseit. A politikai jogok és szabadságokért való alkotmányos harcra követték a fegyverek csatája, az örökösök die emlékek szabadságharc. Utána bejött a reakció s a nemzet leszaróit minden térről, otthon, csendben, a családi körben meghódította. Gyűjtötte el a jobb körök, melynek bekövetkezését szent hitvallommal várta.

A magyar sajtó hódította a századbeli történetünk valószínű korszakának. A hatvanas évek szunnyadást deklaráció a szellemi életre. Egy-egy elszámt ember fúrtató tít-ot valam, újságfele folyóiratot, melynek hatalmas híreit és ártatlan kikécséket pár száz ember elolvasta, a milliók pedig semmit se tudtak róla. A híreket die szóval hirdették azt a meggyűzőéskéről s pozsonyi diétáról. A vakmerő ifjakat, akik a pozsonyi diétán mondott beszédekét másol s utján terjesztették, borítóné vérték. Mikor a reformmozgalmak teljes erővel megindultak, akkor keletkeztek aztán lapok, de csak akkor kezd t igazán hirlapot olvasni a magyar közönség, mikor Kossuth megindította az ő lapját, s belefejt a tárogatóba, mely az élő nemzetet fölírta. Pörze nagy nyug volt a sajtón akkor a cenzurá s a lapok nem is nyertek nagyobb eltejedést csak a forradalom alatt, mikor ez a bilincs is széttartott.

De milyen sajtó volt ez a szabad sajtó? C-upa temperamentum, minden soró lüktet a szenvedélytől s a forradalmi lírá, vihar ott reneg minden szóban. Támad, vad, igaz, lelkes, de egyet nem tesz. Látunk egy akkori lapot, mely a kávéház megvetéséről nagy lelkes cikket közöl egy számban, tudósítást pedig egy betű se. Ilyen volt a nagy francia forradalom sajtója is, ilyen minden forradalmi sajtó.

Az abszolutizmus az a bitófalat, zandárral és cenzorálval egyszerre véget vetett mindennek. A hatvanas években kezdett csak föllángolni a hamu alatt pöslő tűz. Mikor aztán 1867-ben irányt koraöntant, új felet s minisztertanácsot, s megkezdődött az alkotmányos érásban az ország rekonstruálásának nagy munkája: akkor a magyar sajtó is fejlődésének rendes útjára lépett. Egyszerre teremték a lapok, fővárosban és vidéken, s lassan, de biztosan terjedni kezdtek. Budapestnek, mint ország központnak, társadalmi életé is fölélléklnt. A nemzet szentő gonddal fordult feleje és semmitse tagadott meg tőle, hogy fölvirágozzék. A főváros emelkedésével, fejlődésével, nagyobboldásával a központi lapok érdekessége, befolyása, hatalma, tekintélye és elterjedtsége is növekedett. A legelsőhelybeli lapokra fektetett közoktatás szakkönyv, a lapok és újabb rétegeket nyert meg a magyar névfelviségek. A műveltséget terjedt az olvasási kedv és vágy, mely természetesen a lapokhoz vitte a közönséget, anynyival is inkább, mert ez a legkönyvebben és legolcsóbban megszerzhető olvasmány.

Igy fejlődött a magyar sajtó oda, ahol ma áll, s így lehetséges, hogy pl. a

Budapesti Hirlap 28000—30000 példányban

forog közökben az országban. E páratlanlank tetsző eredményét, az olvasóközönség óriási megszorodását kívüli a lap olcsósága is teszi. A legkönyvebb ember is adhat mindennap egy számt négy. Kérj, kerj, a politikai, társadalmi és művészeti eseményekről tájékozva legyél. A Budapesti Hirlap mindent felel, s mialatt mindent arról híven értesít, egyúttal oktatva a szórakoztat.

A Budapesti Hirlap nagy elterjedésnek azonban, melyre nem egészen tíz év alatt vitte, vannak belső okai is. Ezek közé tartozik első sorban

teljes politikai függetlensége,

mely lehetséges teszi, hogy a pártszempontokat nem tekintve, minden kérdésben a tiszta igazság szempontjából fejten, s így a partokat, mint a kormányt szabadon megkritizálja. Tulajdonosi független emberek, akik senkinek a kegyeire, pártfogására nincsenek rászorítva, s azokat nem is keresik; semmitfélnek a munkáért, utalnak banknak vagy vállalatnak a kötelezőben nincsenek bent, s elfogulatlanul kereshetik a közjót, dolgozhatnak a nemzeti ideálokért.

A Budapesti Hirlap függetlenségét nemcsak politikai, hanem irodalmi és művészeti kérdésekben is megőrzi. Támogatja a jeleket, írja a hibát.

A Budapesti Hirlap közkelettségének egyik további oka

a hírek gyors és hiteles közlése.

Rögen elmúltak azok az idők, mikor a bécsi hajó közvetítette a külföld összes híreit Budapesttel és Magyarországgal. Ma az elektromos drót utrakölt a sajtóban. Kocnik jellege a gyorsaság. S ez jelszava a Budapesti Hirlapnak. Csak táviratokra annyit kell írni, amennyi harminc év előtt egy magyar lapnak egész évi budgetje volt. Tudósítónak jól szervezett kara az ország minden pontján résen áll, hogy híreiket előlissa a Budapesti Hirlapot, s e nagy magyar test tagjainak vére lüktetését közvetítse a szív, a főtörvél felé.

Többet mondunk: Európában nem történhetik semmi nevezetes, hogy erőt máriánap értesíten ne legyen a Budapesti Hirlapban. A külföld világhírösoráiban reudes levelezővannak.

Ahová szükséges, oda külföldi tudósítói mennek, a szerkesztőségéből kiüldve.

Természetesen, a lap erejét a közönség pártfogása adja meg, s a Budapesti Hirlap nagymerű erőlködését csak a közönség általi támogatás páratlan felkarolása tette lehetségessé. Intancianemes mit szegyenkezünk a nagy európai nemzetek sajtója mellett: az a golt kiveve, a többi nemzetek sajtóját sok tekintetben felülmúlja a magyar sajtó.

A Budapesti Hirlap nagy sikere nobile officiumként azt a feladatot röjja a szerkesztőségére, hogy jövöre még fokozottabb szorgalommal dolgozzék, hogy az olvasók, nem, ne olvasók, hanem jó barátok óriási körét megtartsa. A szerkesztőség fotókérvése az, hogy minden megjelenő számmal egy újabb és erősebb összerakott apocst támadjon a Budapesti Hirlap és a közönség közt. A Budapesti Hirlap mindennap bekapogtat a magyar családokhoz. Dícsér vagy dorgál, óv vagy figyelemzet, de mindig őszinte szóval, ahogy az egy tíz éves jóbaráthoz illik.

Tíz énnégyre rendes belmunkátárs van az ellóglálya mindennap a Budapesti Hirlap különböző rovatainak összeállításával. Mert a világban a szerkesztőség az egyetlen hivatal, ahol nem lehet restanciát csinálni, hanem mindennek aznap, a kitűzött pillanatban készen kell lennie. A napokint fejtűzőkötés óriási anyag gyors feloldozásához sok ember kell. S a belső embeleten kívüli a külünkutársak díszes csoportja, sejt a lapot sokoldalú feladatának sikeres megoldásában. Szakkérdésekben elsorndó szakemberek nyilvánítások kezdetek a Budapesti Hirlap hasábjain. Nem foglal el merev doktrínér álláspontot semmiféle kérdésben, hanem szabad tért nyit az övétől különböző véleményeknek is, az eszmék tisztázása céljából.

A Budapesti Hirlap vezércikkeinek irányezménye:

magyar nemzeti politika, magyar nemzeti állam.

Ennek mindent alárendel, ezt nem rendel alája semminek.

A bölcs mérsékletnek, vagy a szenvedélynek hangját egyaránt megdithetik e vezércikkek: csiláplathatnak vagy igazhatnak; de mindig hangoz a kellő időben helyen és alkalommal csendül meg, s mindig a magasabb, nemesebb nemzeti ideálok érdekében.

Kaas Ivor B. Rákosi Jenő és Batog Pái.

Országos politikai kitűnőségek is gyakran intézkedéseket e helyről a közönséghez.

A tárcá, mely a vezércikkek alatt húzódik meg, esendőbb érzelmeinek hódol, ha néha a nemzetekelt mozgató nagy kérdések maró szatirját tartalmazza is. Így találkoznak, a korország gyönyörködésére mindazok kiket nem akadémiák protektója, pártás szövegezetek dícsőitett tétrökké, hanem annak szövegezetek s közönség tapsai közt iszósodtak meg.

A Budapesti Hirlap tárcarovatának két erősségét óhajtuk fölfelfeni:

Hermann Ottó és Eötvös Károlyt.

Hermann Ottó, a magyar tudóst, a tudományok leghehivatottabb népszerűsítőjét, számos oldaláról ismeri a Budapesti Hirlap közönsége. Akár a norvég fjordok

sötét melankoliáját, akár a vetetlen magyar puszták költőiséget és derült patriarkális életét ecseteli, egyformán költő, a ki eltalálja a hangulatót, bele viszi az olvasóba, megtalálja a kellő szöveket, s szinte látjuk az élénk rajzolt képeket. Eredeti, önálló, maga lálnak járó, szeniális tudós, mely, igazi tehetségű író, kinek tárcáiból sok elvezetet és tanulságot meríthetünk.

E ötvös Károly viszont egy kifogyhatatlan mesemondó, egyszerű, mint egy görög klasszikus, s jótudó mint egy magyar táblalábró. Páratlan emlékező tehetségével van véve ezer apró, vidám történet, s a mellet, hogy ó maga ír, egy egész tárcarov nemzedéket el tudna látni témával.

Rendes belső tárcarólok Tóth Béla, Rákosi Viktor és Andronikusz, mely név egy kitűnő, fiatal költő rejt.

A helyi rovatok szakavatott kezekben vannak, s híven visszatükrözik a nagyvárosi életet, ezérféle változataiban.

A Budapesti Hirlap regénycsarnoka az idén két magyar, két angol s egy orosz regényt közölt. Legújában sikerült megszerznie **Ohnet Györgynek**

„Utolsó szerelem”

című regényét, mely a Budapesti Hirlapban szept. 25-én fog kezdődni (Október elsőjével belépő új előfizetők a regény kezdetét külön levonotlan ingyen mekapják.)

Ohnet György

most a legnépszerűbb francia regényíró, kinek regényeit érdekfeszítő, fordulatokban gazdag mese, élénk, plasztikus előadás, s fiúom, művelt, előkelő hang jellemzik. Realisztikusan ír, de nem hiva az úgynevezett naturalizmusnak, s távol áll ennek túlszáitól.

Regényei mint szándarok is zajos sikereket aratnak. Elég ha a **Serge Panine**t és a **Vagyáros**t említyük

Az utolsó szerelem

is gazdag drámai összetűzőésekben, s hemzseg azoktól, az élesen kirajzolt párisi alakoktól, melyek a világvárosban domináló szerepet játszanak.

Ohnet e regényét a külföldi lapok közül először a Budapesti Hirlap fogja közölni. A francia eredeti, kötetben, csak karacsony táján jelenik meg a párisi könyvpiacra.

Az országgyűlés megnyitása elé fokozott érdeklődéssel néz a közönség. A Budapesti Hirlap nagy sulyt fektet arra, hogy a képviselőház üléseinek úgy nagy vitái, mint kisebb epizódjai, híven elő legyenek adva; az alkotmányos porond nyilvános jelenetei mellett a folyosók titkairól is bőven referál.

Szóval: megerősödven, nagyraönvekedven a közönség szeretele által és szeretetben, a legnemesebb értelemben szolgálja az országos érdekeit, kielégíti a közönség tudásvágyát, s tájékoztatja mindentől, amit egy művelt magyar embernek tudnia kell.

Jól megosztált jeles olvasmányokkal, gondosan megírt, magyaros zamató közleményekkel szolgál, nem léha pletykázással mérgez kedélyt és tesz üressé szívet.

Az előfizetés feltételei:

Egész évre 14 frt, félv. 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetők vidékről legelőszörben postautalványval eszkölhetők következő cím alatt: „A Budapesti Hirlap” kiadó hivatalának, Budapest, IV. kerület, kalap útca 16 szám